

Сиротюк Т. А.
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОВЕДЕННЯ УРОКУ З ПОСТАНОВКИ ГОЛОСУ СТУДЕНТАМИ-ПРАКТИКАНТАМИ

У статті розглядаються питання організації та методичного забезпечення проведення уроків з постановки голосу студентами-практикантами. Даються конкретні методичні поради.

Ключові слова: постановка голосу, урок, методика проведення уроку, педагогічна практика.

Активна самостійна робота молодого фахівця багато в чому визначається самостійністю його мислення, яка закладається в студентські роки. У зв'язку з цим, важливою вимогою до організації педагогічної практики є її неперервність протягом усього навчання у ВНЗ.

Особливістю педагогічної практики є те, що вона має навчальний характер. Мета та завдання діяльності студента, в першу чергу, є формування себе як особистості, оволодіння вміннями і навичками будувати складний навчально-виховний процес. Важливою вимогою організації педагогічної практики є перспективність і планування з другого по п'ятий курси.

Організація педагогічної практики передбачає поєднання методичного керівництва і високої активності студента-практиканта. До педагогічної практики приступають студенти, які прослухали спецкурси "Основи вокальної методики", "Педагогіка та психологія", "Будова голосового апарату і гігієна співака", "Історія вокального виконавства", володіючи необхідними теоретичними знаннями в галузі науки про співочий голос та методику його розвитку.

Під час проведення уроку студент здобуває навички педагогічної роботи по навчанню та вихованню співака. Така практика приносить велику користь студенту-вокалісту і в справі формування його самого, як співака. Практикант має можливість у процесі роботи з учнем закріпити свої знання, перевірити положення, що викликають сумніви, тобто проаналізувати причини своїх вокально-технічних недоліків. Ставши педагогом-практикантом студент може більш свідомо аналізувати роботу свого педагога зі спеціальності.

У результаті проведення занять з учнем розвивається спостереження, педагогічне мислення, вокальний та функціональний слух, формується вміння самостійно розбиратися в методичних питаннях, аналізувати та узагальнювати результати свого педагогічного досвіду, встановлюється свідомо відповідальність за виховання і навчання співака,

цілеспрямованість та інтерес до педагогічної роботи.

Урок сольного співу, згідно програми, має структуру:

- розспівування – 15 хв;
- виконання вокалізів – 5-7 хв;
- виконання творів – 25 хв.

Труднощі та випробування практикантами і педагогами-початківцями показують, що заняття сольним співом за традиційною методикою не забезпечують готовності до самостійної педагогічної діяльності. Як процес опанування основними механізмами голосоутворення у вокальній педагогіці навчання співу розглядаються методи: акустичні (дзвінкість, гучність, вібрато, обертоновий та форматний склад звуку, імпеданс тощо); фізіологічні (дихання, артикуляція, рухливість голосу, м'язовий комплекс міміки тощо); психолого-педагогічні аспекти (емоційність сприйняття і відтворення музичного образу у співі, усвідомлення керування голосоведенням); методи розвитку голосової функції дорослих і дітей. Разом вони утворюють структуру специфічних професійних механізмів голосоутворення [1].

Необхідно, щоб керівництво педагогічною практикою було доручено спеціальним педагогам-консультантам, які в основу проведення сольного співу покладуть тісний взаємозв'язок з впливом на духовний світ студентів та фундамент, на якому формується педагогічна майстерність.

Дана робота складається з багатьох розділів, які включають у себе письмові та усні завдання, навчальний матеріал для виконання цих завдань та практичної роботи.

Письмові завдання пропонуються з метою надання можливості студенту-практиканту самостійно розв'язувати різні практичні завдання. Ця організаційна бесіда з учнем включає в себе виклад основних положень вокальної методики. Вона дає можливість студенту-практиканту вчитися грамотно пояснювати та викладати відомості з вокальної методики, вірно вживати вокальну термінологію, володіти культурою мови. В процесі бесіди формується стиль відносин майбутнього вчителя та учня. В кінці усного завдання практиканту пропонується низка запитань, що вимагають самостійної роботи з літературними джерелами.

Вивчення особливостей вокальної підготовки майбутнього вчителя музики показує, що на сьогодні навчальний процес базується на теоретичних положеннях, у той час, коли сам механізм упровадження його майже не реалізовується в практиці вищої школи. Такий стан зумовлюється низкою суперечностей, пов'язаних з нестачею відповідних важелів його практичного втілення, оскільки аналіз практики не відображає суті наукових досліджень з проблем вокального мистецтва, в яких ґрунтовно вивчається роль вокальної культури як у структурі спеціальних виконавських дисциплін, так і у формуванні цілісної особистості майбутнього вчителя.

Коло елементів системи педагогічної майстерності – це педагогічна спрямованість особистості вчителя, професійне знання, здібності до педагогічної діяльності та педагогічна техніка.

Оскільки до педагогічних засобів належить не лише педагогічна техніка, як комплекс прийомів, а ще й методики, технології та така властивість особистості педагога як володіння цими педагогічними засобами.

Виховний характер мистецького навчання не можна звести до окремих виховних моментів уроку. Всі елементи уроку мають бути виховними за своєю суттю [3, с. 224].

1. З'ясування місця і ролі даного уроку в цілісній системі навчання учнів мистецтва.

2. Чітке визначення мети і завдань уроку, чітке уявлення вчителя і учнів щодо засобів досягнення мети.

3. Вибір оптимальної послідовності навчальних етапів уроку.

4. Раціональне використання навчального часу, дотримання часових меж проведення уроку.

5. Чітке визначення завдань для самостійної роботи.

Це можуть бути такі завдання:

- психолого-педагогічний діагноз;
- дефекти звуку і слова;
- основні недоліки голосу і шляхи їх подолання;
- список вправ;
- репертуарний список творів;
- список вправ з вокальних творів;
- аналіз вокального твору;
- аналіз свого уроку (співу) у педагога;
- ситуаційні задачі тощо.

Важливою умовою успішної практично-виконавської роботи студента є аналіз його співу з учнями:

- емоційний зміст твору;
- зв'язок літературного тексту з музикою;
- музично-виразні засоби: темп, динаміка, фразування, кульмінація тощо;
- розпізнавання всіх музичних термінів.

Не можна оминати необхідне вміння студента-практиканта до свідомої самореалізації вчителя співу та музики. Адже це здатність до оволодіння спеціальними знаннями: виховного значення (педагогіки, психології, етики, естетики тощо); музичного (сольфеджіо, гра на музичному інструменті, диригування); методичного (знання своєї голосової культури); сценічної мови, володіння мистецтвом спілкування, обов'язкових занять фізичною культурою.

З метою виявлення та закріплення вмінь і навичок майбутнього вчителя співів треба звернути увагу на більш глибоке вивчення методики навчання співу.

Практична робота студента з учнем на уроці ведеться в тісному колі з письмовими завданнями та усними бесідами. Зв'язок теорії з практикою заключається в тому, що студент, займаючись з учнем, робить повідомлення з галузі вокальної методики, "проговорюючи" таким чином протягом навчання майже всі основні теми курсу "Основи вокальної методики". У ході практичної роботи студент-практикант повинен намагатися застосовувати на заняттях викладені теоретичні положення, спеціальні вокальні методи, які є складними і різноманітними. Вони поєднують у собі пізнавальні процеси з практичними вміннями [2].

Основна спрямованість практичної роботи – розвиток вокальних та музично-виконавських даних учня, постановка голосу, розвиток навичок правильного голосоведіння, музичного слуху на основі вправ, співу вокалізів та творів.

На основі цілісного аналізу слід скласти виконавський план інтерпретації твору:

1. Назва вокального твору.
2. Загальні відомості про твір та його автора.
3. Музично-теоретичний, вокально-технічний та виконавський аналіз твору.
4. Педагогічні завдання та виконавський план твору.

Формування вмінь майбутніх учителів музики у процесі виконавської діяльності є важливим чинником їх професійного становлення.

Заняття з методики постановки голосу показали, що процес навчання студентів на педагогічній практиці помітно розширився: здатністю самостійно розв'язувати різні педагогічні завдання, володіти глибокими теоретичними знаннями у сфері голосоутворення, мати професійні навички, проявляти живий інтерес до педагогічної діяльності. Це повинно стати невід'ємною частиною підготовки майбутнього вчителя співів.

Використана література:

1. *Микиша М. В.* Практичні основи вокального мистецтва / М. В. Микиша ; літ. виклад М. Головащенко. – 2-ге вид. – М. : Музична Україна, 1985. – 80 с.
2. *Найдьонов І. М.* Педагогічна практика студентів музично-педагогічних факультетів : навчально-методичний посібник / І. М. Найдьонов, В. Л. Бриліна, А. В. Сидоренко. – К. : Освіта України, 2006. – 180 с.
3. *Падалка Г. М.* Педагогіка мистецтва: Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін / Г. М. Падалка. – К. : Освіта України, 2008. – 274 с.

Сиротюк Т. А. *Некоторые аспекты организации и методического обеспечения проведения урока по постановке голоса студентами-практикантами.*

В статье рассматриваются вопросы организации и методического обеспечения

проведення уроков по постановке голоса студентами-практикантами. Даются конкретные методические советы.

Ключевые слова: постановка голоса, урок, методика проведения урока, педагогическая практика.

SIROTYUK T. A. Some aspects of organization and methodical providing for conducting a voice training lesson by practice trainees.

In the article the questions of organization and methodical providing of conducting a lesson are examined on the voice training students-practice. Concrete methodical advices are given.

Keywords: voice training, lesson, method of conducting a lesson, pedagogical practice.

**Сітовський А. М.
Луцький інститут розвитку людини
Університету “Україна”**

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

У статті зазначено, що особливостями професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури в умовах інформаційного суспільства є системна інтеграція інформаційних і педагогічних технологій у процес професійної підготовки та створення єдиного інформаційного освітнього простору й середовища системи вищої фізкультурної освіти.

Ключові слова: професійна підготовка, майбутні вчителі фізичної культури, інформаційне суспільство, інформатизація освіти.

Законом України “Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки” визначено основні стратегічні цілі розвитку інформаційного суспільства в Україні: прискорення розробки та впровадження новітніх конкурентоспроможних інформаційно-комунікаційних технологій в усі сфери суспільного життя; забезпечення комп’ютерної та інформаційної грамотності населення, насамперед шляхом створення системи освіти, орієнтованої на використання новітніх ІКТ у формуванні всебічно розвиненої особистості; створення загальнодержавних інформаційних систем, насамперед у сферах охорони здоров’я, освіти, науки, культури, охорони довкілля; створення системи мотивацій щодо впровадження і використання інформаційно-комунікаційних технологій в усіх сферах життя суспільства.

У Законі зазначено, що ступінь розбудови інформаційного суспільства є недостатнім і не відповідає потенціалу та можливостям України, порівняно із світовими тенденціями. Серед основних причин відставання варто виокремити такі: неефективність використання фінансових, матеріальних і кадрових ресурсів, спрямованих на інформатизацію, впровадження ІКТ у соціально-економічну сферу; недостатній рівень комп’ютерної та інформаційної грамотності населення, повільне